

- OPS 2016 -

Osallistava opetus ja oppilaan ajattelun kehittäminen

Markus Leppiniemi 2016

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

2016 OPS:n ydin

- **Oppimiskäsitys:** oppilaan ajattelun kehittäminen ja oppimisprosessit keskiössä (ei sisältö), monipuoliset työtavat (yhdessä oppiminen ja oppilaan aktiivinen rooli, myös oppimisen suunnittelussa ja arvioinnissa)
- **Laaja-alainen osaaminen:** läsnä kaikessa = toiminnan "iso kuva"
- **Ilmiöpohjaisuus:** laajemmat kokonaisuudet / syy-seuraussuhteet, monialaisuus (rakenteita kehitettävä tukemaan)
- **Oppimista edistävä arviointi:** monipuolinen ja kannustava jatkuva palaute

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Lähtökohdat luokassa

- Ilmapiiri kannustava ja myönteinen
 - Toisten kunnioittaminen ja arvostaminen näkyvää ja tiedostettua
 - Aktiivinen osallistuminen tärkeää, ei vapaaehtoista
 - Oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus toimii
- >>> Vaatii opettajalta **tavoitteellista** toimintaa

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Oppisisällöt

- Oppisisällöt ovat oppimisprosessin materiaalia – eivät itseisarvo
- Tieto sinällään ei aina ole arvokasta, vaan tiedon käsittelyyn liittyvä oppilaan oma **prosessi**
- Välineet ovat tärkeitä – kieli on ajattelun perusta
- Vähemmän, mutta laadukkaammin

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Prosessikeskeisyys

- Yhteistoiminnallisuus tärkeää (ajatusten jakaminen)
- Laadukkaita työtapoja: keskustelu, väittely, arviointi, vertailu, analysointi, kokeilu, tutkiminen...
- Havainnot, kokemukset -> pohdinta -> johtopäätökset, oivallukset
- Syy-seuraussuhteiden hahmottaminen
- Kokonaisuuksien hahmottaminen, ilmiökeskeisyys
- Ymmärtäminen, muistaminen

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Oppilaan prosessi

- Oppimisen lähtökohtana ovat omakohtaiset kokemukset ja havainnot, aistit, tunteet
- Pohtii ja julkaisee ajatteluaan
- Jäsentää jo olemassa olevaa tietoa
- Tekee johtopäätelmät ja oivallukset

>>> Opiskelun mielekkyys ja merkityksellisyys syntyy **omakohtaisuudesta**

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Oppilaan prosessin ohjaaminen

- Viritys: kuva, kaavio, ilmiö, kokemus, tunne (tietoteksti yleensä huono)
- Perustelujen vaatiminen
- Kysymyksillä ohjaaminen, laadulliset ja avoimet kysymykset
- Täydentävät kysymykset, provokaatiot, ristiriidat, oleellisten kommenttien esiin nostaminen
- Ei ajatella lasten puolesta, ei täydennetä lasten vastauksia, ei ymmärretä liian helposti

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Opettajan prosessi

- Oma päteminen ja selittäminen vähemmälle – pääroolissa ovat oppilaat
- Oma ymmärrys opiskeltavasta kokonaisuudesta oltava vahva >>> osattava luontevasti johtaa oppilaat relevanttien ongelmien äärelle
- **Kuuntelemisen ja reagoimisen taito**
- OPS:n tunteminen kokonaisuutena

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi

Kline 1999: TIME TO THINK

- **Huomio oppilaat:** kuuntele oikeasti, ole kiinnostunut
- **Kysy laadukkaasti:** älä arvota, rajaa, oleta tai arvaa
- **Huomioi kaikki:** aktivoi hiljaisia
- **Arvosta:** älä täydennä, selitä tai toista
- **Kiireettömyys:** anna aikaa ajattelulle
- **Kannusta:** rohkaise, palkitse, tee tärkeäksi
- **Tunteet:** oma tunne / kokemus on todellinen ja tärkeä
- **Tieto:** olemassa olevan jäsenyys usein riittää
- **Fyysinen ympäristö:** rakenne / muoto tukee prosessia
- **Erilaisuus:** hyväksy ja hyödynnä

Kline, Nancy. 1999. Time to think. Listening to ignite human mind. Lontoo: Ward Lock.

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU
www.norssi.jyu.fi